

Proces-verbal nr. 2
al ședinței Grupului de lucru pentru modificarea cadrului normativ privind
transparența în procesul decizional
17 martie 2025

La ședință au participat:

Membrii Grupului de lucru:

1.	Ana Calinici	Secretar de Stat al Guvernului, președinte al grupului de lucru
2.	Lilia Pascal	șef al Direcției drepturile omului și cooperarea cu societatea civilă, președinte supleant al grupului de lucru
3.	Natalia Postică	șef adjunct al Direcției drepturile omului și cooperarea cu societatea civilă, secretar al grupului de lucru
4.	Roman Andriiv	AO Platforma Tinerilor pentru Participare Activă
5.	Vlada Ciobanu	Centrul de Politici și Reforme
6.	Dina Ciubotaru	HelpAge Moldova (secretariat Platforma pentru Îmbătrânire Activă)
7.	Daniela Ermurachi	Ministerul Energiei
8.	Florin Gîscă	Asociația Promo-LEX
9.	Aurelia Isac	Cancelaria de Stat
10.	Corina Leahu	Ministerul Energiei
11.	Silvia Muntean	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
12.	Ana Munteanu	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
13.	Serghei Neicovcen	Centrul CONTACT
14.	Dumitru Panait	Consiliul Local de Transparență Cahul
15.	Inga Pascal	Asociația Investitorilor Străini în Moldova (FIA)
16.	Vitalie Ponomariov	AO Asociația pentru Combaterea Izolării Informaționale „ECO”
17.	Elena Șendrea	A.O. „CONCORDIA. Proiecte Sociale”
18.	Natalia Slepulin	AO Primăria Mea
19.	Cristina Snegur	Amnesty International Moldova
20.	Ecaterina Stăvilă	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
21.	Irina Vișoțcaia	Ministerul Mediului

Invitați:

22.	Andrei Strah	Secretar general adjunct al Guvernului
23.	Ana Gherciu	Viceprimar s. Sireți, Strășeni
24.	Liliana Burlacu	Primar s. Cobani, Glodeni
25.	Cristinan Cainarian	Președintele CR Sîngerei
26.	Vitalie Caraja	Primar s. Hîrtop, Cimișlia
27.	Nina Cereteu	Primar or. Drochia
28.	Constantin Cojocari	Primar or. Edineț
29.	Natalia Eremia	Președinte CR Ialoveni
30.	Pavel Groza	Președinte CR Cahul
31.	Nicolae Leșan	Secretar interimar al Primăriei mun. Soroca

32.	Maria Manoli	Primar s. Zubrești, Strășeni
33.	Dumitru Mosoreti	Primar s. Risipeni, Fălești
34.	Gheorghe Netedu	Secretar al CR Cimișlia
35.	Ala Procopciuc	Primar s. Călinești, Fălești
36.	Elena Revenco	Primar com. Horești, Fălești
37.	Igor Șeremet	AO Uniunea Consiliilor Raionale din RM
38.	Veaceslav Burlacu	Oficiul Teritorial (OT) Soroca
39.	Vitalie Josanu	OT Soroca (Drochia)
40.	Dumitru Colța	OT Soroca (Florești)
41.	Oxana Mărgineanu	Secretar CR Fălești
42.	Galina Berzan	CR Dubăsari
43.	Alina Moroșanu	Secretar CR Călărași
44.	Svetlana Basarab	OT Căușeni (Anenii Noi)
45.	Valentina Dermenji	OT Comrat (Comrat)
46.	Eugeniu Mogorean	OT Edineț
47.	Victor Mătrăgună	OT Orhei
48.	Ion Bunduchi	OT Hîncești
49.	Sergiu Andronachi	Primar or. Cimișlia
50.	Ion Ciumac	OT Chișinău
51.	Igor Șevcenco	OT Cahul
52.	Mihail Dobrovolschi	Vicepreședinte CR Glodeni
53.	Diana Siminel	Cancelaria de Stat

Agenda ședinței:

1. Prezentarea conceptului de modificare a cadrului legal privind transparența decizională
2. Prezentarea rezultatelor primei sesiuni de dialog de politici privind participarea publică, realizată de organizații ale societății civile
3. Schimb de opinii pe aspectele ce necesită modificare în cadrul legal privind transparența în procesul decizional al autorităților publice locale

I. Prezentarea conceptului de modificare a cadrului legal privind transparența decizională

Ana Calinici în prezentarea conceptului de modificare a cadrului legal privind transparența decizională a menționat următoarele aspecte:

- ✓ Operarea modificărilor la cadrul normativ existent rezidă din necesitatea de:
 - Integrare a standardelor de transparență și participare (OCDE; Comisia Europeană, SIGMA)
 - Implementarea angajamentelor asumate și a recomandărilor
- ✓ Pe actualul cadru normativ se va interveni esențial, astfel se consideră relevant de a elabora o Lege nouă cu privire la participarea publică și transparența în procesul decizional.
- ✓ Dezvoltarea Scopului și domeniului de aplicare a Legii, fiind inclusă și componenta de participare publică, definite responsabilitățile autorităților în asigurarea transparenței

decizionale, precum și drepturile cetățenilor și OSC de a participa la procesele decizionale.

- ✓ Stabilirea principiilor esențiale ale transparenței procesului decizional.
- ✓ Definirea clară a etapelor de participare în procesul decizional: inițierea; consultarea publică; adoptarea deciziilor.
- ✓ Etapa de consultare publică urmează a fi completată cu mai multe aspecte inovative, iar formele tradiționale de consultare publică vor fi fortificate astfel încât să asigure consultarea efectivă a proiectelor de decizii.
- ✓ Un alt aspect al Conceptului ține de Supravegherea respectării transparenței.

II. Prezentarea rezultatelor primei sesiuni de dialog de politici privind participarea publică, realizată de organizații ale societății civile

Vlada Ciobanu (CPR) a prezentat propunerile definite în cadrul dialogului de politici privind participarea publică, realizată de comun cu mai multe organizații ale societății civile:

- ✓ Legea ar trebui să definească „participarea publică” și să cuprindă întreg ciclul de politici publice (începând cu identificarea problemei publice, formularea opțiunilor de politică și terminând cu implementarea și monitorizarea).
- ✓ Subiecții legii ar trebui să fie enumerați expres și extensiv. Lista de subiecți ar putea fi similară cu cea din art. 5 al Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.
- ✓ Prevederi clare privind obligativitatea consultărilor publice și excepțiile aplicabile. Excepțiile trebuie enumerate expres. Posibilitățile de inițiere a deciziilor de către cetățeni/e (de ex. petiții colective). Participarea publică în deciziile legate de starea de urgență.
- ✓ Eficientizarea mecanismelor de asigurare a implementării legii și evaluarea constantă a participării publice.
- ✓ Resurse (umane și financiare) pentru asigurarea proceselor participative.
- ✓ Un mecanism de control al legalității deciziilor, în contencios administrativ, pe procedura de transparență decizională / participare publică.
- ✓ Formele de participare publică trebuie să aibă definiții clare: Descrierea clară, la secțiunea „noțiuni”, a modalităților de consultare publică. Standarde minime de participare (acces deschis pentru orice persoană interesată să participe).
- ✓ Termenele de informare și consultare trebuie revizuite prin aplicarea principiului eficienței și proporționalității (în funcție de complexitatea deciziilor).
- ✓ Răspuns obligatoriu la propunerile societății civile.

II. Schimb de opinii pe aspectele ce necesită modificare în cadrul legal privind transparența în procesul decizional al autorităților publice locale

Ana Calinici a propus de a discuta detaliat practicile existente, constrângerile autorităților locale în asigurarea participării publicului la procesul decizional, precum și propunerile de remediere a acestora.

Natalia Slepuhin (AO Primăria Mea):

- Asigurarea trasabilității procesului decizional și a propus păstrarea documentelor pe pagina oficială a fiecărei autorități publice locale.
- Transmiterea în direct a ședințelor consiliilor locale pentru a spori transparența și accesibilitatea informațiilor pentru cetățeni.

Serghei Neicovcen (Centrul Contact):

- Procesul de transparență ar trebui să fie divizat pentru autoritățile publice centrale și pentru cele locale, având în vedere capacitățile diferite și resursele acestora.
- Trebuie să existe reglementări generale și specificații pentru fiecare nivel.

Igor Șeremet (Asociația Consiliilor Raionale din RM):

- Există neconcordanțe între Hotărârea Guvernului nr. 967/2016 și Legea nr. 239/2016, fapt ce creează un vid legislativ.
- Necesitatea uniformizării mecanismului de transparență decizională la nivel local și crearea unui regulament tip pentru implementarea acestuia.

Sergiu Andronachi (Primar, or. Cimișlia):

- Problema volumului suplimentar de muncă care ar rezulta din publicarea documentelor pe platforma particip.gov.md, în special pentru primăriile mici, și a propus găsirea unei soluții eficiente pentru gestionarea acestor situații.

Gherciu Ana (Viceprimar, s. Sireți):

- Termenul de publicare al proiectelor de decizie este prea lung și a propus reducerea acestuia.
- Necesitatea clarificării procedurii de retragere a proiectelor de decizie, pentru a stabili care proiecte trebuie să fie supuse consultării publice și care nu.

Nina Cereteu (Primar, or. Drochia):

- Funcțiile de asigurare a transparenței sunt atribuite secretarului consiliului, dar există o lipsă acută de cadre competente.
- Sectorul asociativ în zonele rurale nu este activ și a sugerat ca Legea să fie elaborată în așa fel încât să fie aplicabilă la nivel local, fără a impune sarcini suplimentare.

Moroșanu Alina (Secretar Consiliul Raional Călărași):

- Problema paginilor web la nivel de APL I.
- Participarea redusă a publicului la procesul decizional.
- Necesitatea reglementării procesului decizional pentru ședințele extraordinare.

Dumitru Panait (Consiliul Local de Transparență Cahul):

- A propus ca procesul decizional al APL să fie inclus în Registrul de Stat al Actelor Locale, pentru o evidență mai ușoară a acestuia.

Igor Șevcenco (Șef Oficiu Teritorial al CS Cahul):

- Necesitatea stabilirii unui mecanism clar privind actele care trebuie publicate și consultate. În prezent, actele normative ale APL sunt puține și propune clarificarea acestora.

Serghei Neicovcen (Centrul Contact):

- Necesitatea simplificării platformei particip.gov.md pentru a fi utilizată mai ușor de autoritățile locale și a propus să devină soluția unică de publicare a informațiilor din procesul decizional.

Vitalie Ponomariov (AO „ECOU”):

- Necesitatea actualizării și accesibilizării platformei particip.gov.md.
- Urmează a fi soluționată problema paginilor web ale APL, care de asemenea sunt instrumente foarte utile în interacțiunea cu cetățenii.

Florin Gîscă (Promo-LEX):

- Discuțiile privind particip.gov.md sunt premature, iar procesul decizional trebuie gândit în detaliu.
- Necesitatea reglementării instrumentelor de participare publică, având exemple de succes și bune practici pentru aplicarea acestora.

Revenco Elena (com. Horești Fălești):

- În localitățile rurale, cel mai eficient mod de a informa publicul este prin anunțuri în locațiile cele mai frecventate.
- Succesul consultărilor depinde foarte mult de dedicația primarilor.

Procopciuc Ala (s. Călinești, Fălești):

- Consultările față în față cu cetățenii nu pot fi documentate oficial la moment.
- Paginile web prezintă interes mai mult pentru locuitorii aflați peste hotare.

Constantin Cojocaru (mun. Edineț):

- Trebuie găsită o formulă echilibrată pentru a satisface cerințele societății civile și posibilitățile reale ale autorităților publice.
- Toate metodele de consultare să fie reglementate, inclusiv prin chestionare online și pe platformele de mesagerie precum Viber.

Maria Manoli (s. Zubrești, Strășeni):

- Pentru ca autoritățile să îmbunătățească implicarea cetățenilor sunt necesare activități pro-active de la inițierea procesului decizional.
- Pentru o înțelegere mai bună a proceselor și stabilirea unor reglementări eficiente ar fi utilă organizarea discuțiilor în teritoriu.

- Transparența procesului decizional trebuie privită prin prisma atribuțiilor secretarilor consiliilor.
- Sunt necesare instruirii suplimentare a secretarilor consiliilor.
- Importanța educației și conștientizării populației, mai ales în rândul tinerelor generații. Implicarea actorilor precum școli, OSC, universități.
- Stabilirea indicatorilor de transparență decizională pentru evaluarea performanței conducătorilor autorităților.

Liliana Burlacu (s. Cobani, Glodeni):

- Importanța disciplinei în primărie, menționând că primarul și echipa sa sunt esențiali în realizarea transparenței și în promovarea participării publice.

Ana Calinici: A subliniat că procesul decizional și transparența sunt esențiale pentru creșterea încrederii în autorități și că platforma *particip.gov.md* trebuie să fie acel portal central de informare, transparență și consultare online care să sprijine procesele de informare și consultare publică.

Andrei Strah: A propus ca modificarea legislației să fie realizată având în vedere două aspecte: capacitatea de a implementa standardele și motivația autorităților locale de a respecta normele de transparență.

Acțiuni ulterioare:

- ✓ Bunele practici existente la nivel local trebuie continuate, se vor căuta soluții de a le reglementa în noile prevederi legale.
- ✓ Se vor analiza soluțiile juridice pentru aprobarea procedurilor de asigurare a transparenței decizionale și participării publice la nivel local.
- ✓ Alte propuneri sau materiale utile pentru elaborarea noii legi, urmează a fi transmise prin e-mail.
- ✓ Proiectul de modificare a cadrului normativ va fi transmis spre consultare cu autoritățile publice locale și alte părți interesate, precum și va trece prin etape suplimentare de informare și comunicare pe platforma Grupului de lucru, portalul *particip.gov.md* și alte canale oficiale.

Președinte al Grupului de lucru

Ana CALINICI